

Vergaderjaar 2008–2009

31 700 XII

Vaststelling van de begrotingsstaten van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat (XII) voor het jaar 2009

Nr. 8

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VERKEER EN WATERSTAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 november 2008

In het Algemeen Overleg Toezicht en Handhaving Verkeer en Waterstaat van 2 oktober 2008 (Kamerstuk 31 700 XII, nr. 6) zijn zes toezeggingen gedaan. Ik wil u in deze brief nader hierover informeren.

Sinds het akkoord van de Tweede Kamer op de nota Vernieuwing Rijksdienst¹ in november 2007 wordt gewerkt aan de uitvoering van de acties in deze nota. In het programma Vernieuwing Toezicht² is vervolgens invulling gegeven aan de eisen die zijn opgenomen ten aanzien van de vormgeving en prestaties van het inspectieapparaat. Hoofddoel is een inspectieapparaat dat effectief is, professioneel optreedt, tanden laat zien als het nodig is maar geen overbodige last veroorzaakt. Dat gaat gepaard met een inspectieapparaat dat in totaal genomen kleiner is maar met hoogwaardige methoden en deskundigheid de inspectiefuncties vervult.

1. Visiedocumenten

Het visiedocument LTB waar u mij naar heeft gevraagd, heb ik u eerder toegezonden³. Dit visiedocument geeft de majeure veranderingen aan in het toezicht binnen het toezichtdomein luchtvaarttechnische bedrijven gericht op meer effect en minder last. Ik heb u daarnaast toegezegd een overzicht te sturen van alle visiedocumenten. Het totaaloverzicht van al toegezonden en nog toe te sturen visiedocumenten geef ik in bijlage 1 van deze brief.

2. Stand van zaken van de outsourcing van toezicht, handhaving en vergunningverlening.

In de nota Vernieuwing Rijksdienst is aangegeven dat de Inspectie Verkeer en Waterstaat een aantal taken aan de markt zal overdragen. De vergunningverlenende taken die het betreft (zie bijlage 2), zullen medio 2009 worden overgedragen aan de markt. Deze taken hebben een sterk administratief karakter of kennen weinig discretionaire bevoegdheden. Het zijn taken die gespecialiseerde marktpartijen deskundig en efficiënt namens

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 31 201, nr. 3.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2007–2008, 31 201, nr. 25.

³ Visiedocument Toezicht Luchtvaarttechnische Bedrijven, vergaderjaar 2007–2008 27 831, nr. 25.

de minister kunnen uitvoeren. De taakoverdracht zal in eerste instantie via mandaat en op termijn via attributie vorm krijgen en daarbij met voldoende waarborgen voor sturing en toezicht worden omkleed.

Om tot een zorgvuldige en objectieve selectie te komen van één of meer geschikte partijen die deze taken kunnen gaan uitvoeren, is een tender uitgeschreven. Na beoordeling van de aanbiedingen heeft op 30 september de voorlopige gunning aan Kiwa NV plaatsgevonden. Inmiddels hebben twee partijen, te weten NIWO en Stichting Scheepvaart, stappen ondernomen om de afwijzing in een kort geding aan te vechten bij de civiele Rechtbank te Den Haag. De uitspraak van beide kort gedingen wordt verwacht medio december. Als gevolg hiervan is de procedure voor definitieve gunning opgeschort.

Rond de overdracht van deze taken heb ik een aantal waarborgen in laten bouwen voor de invulling van de ministeriële verantwoordelijkheid, voor de beheersing van tarieven en het niveau van dienstverlening.

Ik zal toezicht laten houden op een juiste uitvoering van de taken door de uitvoerende partij. Ik behoud mij het recht voor op informatie en het recht om aanwijzingen te geven. Deze waarborgen, voor zover deze niet voortvloeien uit de wet, worden vastgelegd in een overeenkomst, die ook sanctiebepalingen zal bevatten voor het geval van niet naleving. Hoewel de gunning in het belang van continuïteit van de vergunningafgifte in beginsel voor onbepaalde tijd is, houd ik de mogelijkheid om in het uiterste geval de «opdracht» in te trekken.

Het kabinetsbeleid, om kostendekkende tarieven in rekening te brengen door de overheid, is als eis in de tender meegenomen. De tarieven mogen niet hoger zijn dan het (nog niet overal bereikte) huidige niveau van 100% kostendekkendheid en de geselecteerde partij moet overleg voeren met de brancheorganisaties over tariefswijzigingen. In de eerste drie jaren na de overdracht zal ik de tarieven vaststellen. Na drie jaar mag de partij zelf de tarieven vaststellen. Ik zal wel maximum tarieven vaststellen om te voorkomen dat tarieven onbeperkt verhoogd kunnen worden. Overigens zal de uitvoerende partij over de geleverde diensten BTW in rekening brengen. De vergunninghouders die een onderneming voeren, kunnen deze BTW terugvorderen. Voor vergunninghouders in loondienst is BTW aftrek mogelijk via declaratie van de factuur bij de werkgever. Voor het overgrote deel van de gevallen is derhalve geen sprake van een verhoging van kosten.

Voor het waarborgen van het gewenste niveau van dienstverlening is de eis opgenomen dat de geselecteerde partij hierover minimaal eenmaal per jaar met de brancheorganisaties overleg voert. Voorwaarde is dat de kwaliteit van de dienstverlening minimaal op hetzelfde niveau blijft als dat van 2008 of beter is en dat hierover meetbare afspraken worden gemaakt. Bovendien wordt met de partijen afgesproken dat de processen van de over te nemen taken worden gecertificeerd.

3. Aantallen en oorzaken van de onveiligheid op de Westerschelde en de maatregelen die hiertegen genomen zullen worden.

Een zorgvuldige beantwoording van deze toezegging vraagt meer tijd. U wordt daarom op korte termijn per separate brief hierover geïnformeerd.

4. *In de jaarplannen en jaarverslagen van de Inspectie Verkeer en Waterstaat expliciet in gaan op de (reductie) van inspecties, de aard en de aantallen hiervan.*

5. *De Kamer informeren over de richting van de kabinetsdoelstellingen over de reductie van inspecties. Hierbij zo precies mogelijk ingaan op de cijfers.*

Zoals ik tijdens het algemeen overleg heb toegezegd, zal ik in de komende jaarplannen en -verslagen expliciet in gaan op de aard en cijfermatige ontwikkeling van de inspecties. Verder wil ik uw Kamer met deze brief informeren over de wijze waarop de inspectie invulling geeft aan het kabinetsbrede doel. De Inspectie Verkeer en Waterstaat heeft de kabinetsdoelstellingen doorvertaald in de volgende punten:

- Effectiever en efficiënter werken door intensievere samenwerking
- Effectiever werken door meer focus op de voornaamste risico's en risicogroepen
- Verdiend vertrouwen
- Digitalisering

Effectiever en efficiënter werken door intensievere samenwerking

De Inspectie Verkeer en Waterstaat speelt een voortrekkersrol op de domeinen Wegvervoer, Schiphol en Vervoer over Water. In 2008 zijn de frontoffices Wegvervoer en Schiphol gestart, de websites geopend voor betere toegankelijkheid en dienstverlening en vindt verdere integratie plaats van de gezamenlijke werkprogramma's door bezoeken aan bedrijven beter op elkaar af te stemmen en gezamenlijk inspecties te houden. Het effect van de maatregelen in het gezamenlijk jaarplan voor het frontoffice wegvervoer wordt voor 2008 geschat op een afname van 7% toezichtlast. Bij de frontoffices is naast de samenwerking tussen rijksinspecties ook samenwerking gezocht met andere partijen zoals de Douane, het KLPD, de Marechaussee, Rijkswaterstaat, regionale politiekorpsen, (lucht)havenbedrijven en gemeenten en provincies, om meer winst te behalen in de reductie van de toezichtlast.

Daarnaast is gestart met de overheveling van bevoegdheden van de Arbeidsinspectie naar de Inspectie Verkeer en Waterstaat op het gebied van aanrijdgevaar baanwerkers om de eenduidigheid van het toezicht te verbeteren en dubbele controles tegen te gaan.

Behalve in de vorm van frontoffices werkt de Inspectie Verkeer en Waterstaat ook op andere manieren intensief samen met andere toezichthouders, onder meer bij intra- en interbestuurlijk toezicht in het kader van milieuregelgeving. De lasten zijn met 25% teruggebracht. Ook vinden er gezamenlijke inspectieonderzoeken plaats met de Inspectie Openbare Orde en Veiligheid en met de VROM-Inspectie op het domein van de leefomgeving. Door gezamenlijke inspectieonderzoeken wordt het toezicht effectiever en veroorzaakt het minder last voor bedrijven en mede-overheden.

Effectiever werken door meer focus op de voornaamste risico's en risicogroepen

De Inspectie heeft de ambitie om in alle domeinen het werk in 2010 volledig risicogestuurd te prioriteren en doelgroep gericht te inspecteren en waar nodig te interveniëren. Bij een aantal domeinen heeft de doorvertaling plaatsgevonden naar het aantal en aard van de inspecties en de

verschuiving van inspecties naar bedrijfsniveau. Bij andere domeinen vindt de doorvertaling in 2009 plaats.

Uit de risicoanalyse op het spoor blijkt dat de onderwerpen rangeren en snelheidsoverschrijding minder risico's binnen het spoordomein opleveren waardoor meer inspectiecapaciteit op ernstige risico's zoals STS-passages en veiligheid baanwerkers zal worden ingezet in 2009. Ook levert onderzoek naar ongevallen en incidenten zoals door het Analysebureau Luchtvaartvoorvallen (ABL) informatie op voor het bepalen van risico's en het stellen van prioriteiten.

Ten aanzien van de aantallen vluchtinspecties en audits bij luchtvaartmaatschappijen is op basis van een risico-analyse een reductie van 25% bereikt in 2008 ten opzichte van het basisjaar 2007. Voor 2009 is een reductie van 33% gepland ten opzichte van 2007. Voor Luchtvaarttechnische Bedrijven is op basis van de uitkomsten van een risicoanalyse het aantal auditdagen voor bedrijven teruggebracht met 3,5%. Voor 2009 is het voornemen het aantal auditdagen verder terug te brengen met ongeveer 5%.

Winst is ook te behalen op vergunningverlening van luchtvaarttechnische bedrijven. Bedrijfsvergunningen die iedere 2 jaar verlengd worden, zijn omgezet in vergunningen voor onbepaalde tijd. Thans is de verhouding eindige bedrijfsvergunningen versus onbepaalde: 46% eindig en 54% onbepaald. Voor de periode 2009/2010 zal deze verhouding ongeveer 20% eindig en 80% onbepaald worden.

In de zeehavens wordt de effectiviteit vergroot door in samenwerking met de Douane risicogestuurd te inspecteren op lading (Prisma-programma). Door heldere afspraken te maken met de Douane zijn de productinspecties van gevaarlijke stoffen op laadeenheden afgenomen van 2215 inspecties in 2007 tot 1700 in 2008. Verder wordt de pakkans van schepen met een verhoogd milieurisico-profiel vergroot conform het draaiboek scheepsafvalstoffen. Op de Noordzee wordt het aantal inspecties dat de kustwacht voor de Inspectie Verkeer en Waterstaat uitvoert op visserijsschepen in 2008 met 25% gereduceerd ten opzichte van 2007.

Verdiend vertrouwen

In sectoren waar sprake is van bedrijven of instellingen met een hoog veiligheidsbewustzijn en goed functionerende, gekwalificeerde veiligheid-managementsystemen richt de inspectie zich meer op de kwaliteit van het systeem en minder op het product of object van toezicht. Voorwaarde van deze vorm van toezicht, «verdiend vertrouwen», is bovendien dat altijd ook zogenoemde reality checks uitgevoerd blijven worden. Zodra daar aanleiding toe is, kan overigens op elk moment weer overgeschakeld worden naar inspecties op objectniveau.

Momenteel past de Inspectie Verkeer en Waterstaat al systeemtoezicht toe in de domeinen luchtvaart, waterbeheer, koopvaardij en rail. In de koopvaardij zijn de technische scheepsinspecties (certificering) overgedragen van de Inspectie aan klassebureaus. De Inspectie Verkeer en Waterstaat houdt vanaf de overdracht in 2006 systeemtoezicht op het functioneren van de klassebureaus. De Inspectie Verkeer en Waterstaat doet dat door het gecombineerd uitvoeren van audits en het uitvoeren van product controles. Concreet betekent dit dat het aantal scheepsbezoeken met 50% is afgenomen en daarnaast is de inspectieduur teruggebracht tot 4 uur per inspectiebezoek. De ervaringen zijn tot dusver positief. De Europese maritieme toezichthouder EMSA is geïnteresseerd in deze aanpak en heeft de

Inspectie Verkeer en Waterstaat gevraagd haar toezicht als voorbeeld te gaan gebruiken voor andere lidstaten.

In andere sectoren stimuleert de Inspectie Verkeer en Waterstaat de branches tot implementatie van veiligheidssystemen waardoor het accent van het toezicht kan verschuiven naar systeemtoezicht. Zo wordt bij goederenvervoer over de weg door het toepassen van systeemtoezicht in 2009 de toezichtlast verminderd door integrale bedrijfsinspecties uit te voeren in plaats van wegininspecties en met collega-inspectiediensten afspraken te maken over informatieverzameling en frequentie van het aantal inspecties. Het aantal wegininspecties neemt af van 18 000 in 2008 naar 16 000 in 2009. De bedrijfsinspecties stijgen hierdoor in 2009 van 1 250 in 2008 naar 3 000 in 2009. De risicogestuurde wegininspecties zullen efficiënter zijn en meer gericht op de risicogroepen. Afhankelijk van de resultaten van de bedrijfsinspecties wordt het aantal wegininspecties verder teruggebracht.

Digitalisering

Een belangrijk instrument om de effectiviteit en de efficiency de komende jaren te verbeteren, is de verdere digitalisering van het producten- en dienstenpakket. Digitalisering levert ook lastenverlichting op. Zo levert gedigitaliseerde regelgeving in de Binnenvaart en Koopvaardij € 3,2 miljoen lastenverlichting op, en de boordcomputer Taxi levert jaarlijks een lastenverlichting van € 6,1 miljoen op voor het bedrijfsleven. Voor het monsterboekje en het vaarbevoegdheidsbewijs is een administratieve en bestuurlijke lastenreductie door digitalisering bereikt van respectievelijk 10% en 34%. Voor het werkveld Bus en Taxi is een businesscase opgesteld ten aanzien van digitaal inspecteren. Dit betekent dat de aandacht van straatcontroles verschuift naar gerichte straten bedrijfscontroles. De straatcontroles van taxi's worden substantieel teruggebracht van 9 500 in 2008 naar 3 800 in 2012 en de straatcontroles van bussen gaan van 2 500 in 2008 naar 1 000 in 2012. Ook zorgt digitalisering voor het direct vastleggen van inspectieresultaten en het ter plekke toegang hebben tot relevante informatie en inspectieresultaten van collega's waardoor de inspecteurs sneller klaar zijn met hun inspecties en minder toezichtlast veroorzaken.

6. Uitkomsten van het overleg met de KNV over de zorgen van de vervoerders en de hoogte en proportionaliteit van boetes.

De Inspectie heeft overleg gevoerd met de vier grote brancheverenigingen in het weg-vervoer. In het overleg is afgesproken om voor het eind van het jaar een gezamenlijke aanpak te formuleren voor deze problematiek in Nederland. De beleidsverantwoordelijken van Verkeer en Waterstaat, het Openbaar Ministerie en de brancheverenigingen worden hierbij betrokken. De bestaande EU kaders voor de rij- en rusttijden en het toezicht daarop worden bij de opzet in acht genomen. Daarnaast komen uit het proces wellicht voorstellen voor toekomstige Europese regels.

Ik ga er van uit dat ik u met deze brief voldoende geïnformeerd heb.

De minister van Verkeer en Waterstaat,
C. M. P. S. Eurlings

Visiedocumenten

De volgende visiedocumenten van de Inspectie Verkeer en Waterstaat zijn eerder toegezonden aan de Tweede Kamer:

- Veiligheid van het railvervoer, vergaderjaar 2004–2005, 27 482, nr. 98.
- Visiedocument Toezicht Koopvaardij, vergaderjaar 2005–2006, 27 831, nr. 17.
- Regiomodel Toezicht Schiphol, vergaderjaar 2006–2007, 29 665, nr. 65.
- Visiedocument Toezicht Luchtvaarttechnische Bedrijven, vergaderjaar 2007–2008 27 831, nr. 25.
- Visiedocument Toezicht Binnenvaart, deel 1: taakoverdracht certificering en meting, vergaderjaar 2007–2008, 30 523, nr. 16.
- Visiedocument Toezicht Luchtvaartoperationele bedrijven, vergaderjaar 2007–2008, 31 200 XII, nr. 82.
- Toezicht Waterbeheer in ontwikkeling. Visiedocument 2008–2012, vergaderjaar 2007–2008, 27 625, nr. 115.

De navolgende visiedocumenten kan de Tweede Kamer nog verwachten.

Visiedocument	Verwachte tijdsfad voor toezending visiedocument aan de Tweede Kamer
Goederenvervoer over de weg	Vierde kwartaal 2008
Taxi	Vierde kwartaal 2008
Busvervoer	Eerste kwartaal 2009
Luchtruim	Eerste kwartaal 2009
Visserij	Eerste kwartaal 2009
Spoor	Tweede kwartaal 2009
Binnenvaart (deel2)	Tweede kwartaal 2009

Over te dragen taken

Ondernemingsvergunningen taxi
Vergunningbewijzen taxi
Chauffeurspassen taxi
Ondernemingsvergunningen bus, nationaal en internationaal
Vergunningbewijzen bus
Reisbladenboeken bus
Passen digitale tachograaf
Ontheffingen Wet vaartijden en bemanningsterke binnenvaart
Toetsing bewijzen vakbekwaamheid binnenvaart
Rijnvaartverklaringen
Brevetten VKLers
Brevetten flight information service officer
Brevetten aeronautical station operator
Afgifte bevoegdheden vliegend personeel
Bewijzen van bevoegdheid (AML)
Vaarbevoegdheidsbewijzen zeevaart
Monsterboekjes zeevaart
Overige persoonsdocumenten zeevaart
Dispensatie vaarbewijs